

Foto: Länsstyrelsen Stockholm

Fakta 2022:13

Länsstyrelsen
Stockholm

Häverö Prästäng

Restaurering för ökad artrikedom

Nu startar en restaurering av naturreservatet Häverö Prästäng inom projektet Life RestoRED. Läs mer om varför och hur i detta faktablad.

Häverö Prästäng är ett naturreservat med ängs- och betesmark, ädellövskog och kulturmiljö. Artrikedomen i området är stor, särskilt på de sedan länge hävdade ängarna. Nu ska cirka 9 hektar skog i reservatet restaureras till hagmarker, lövängar och skogsbeten för att återskapa värdefulla livsmiljöer för flera av de arter som lever i vårt svenska kulturlandskap.

Illustration: Jonas Lundin AB

Markerna måste skötas för att bibehålla värdena

Länsstyrelsen Stockholm är aktiv förvaltare av Häverö Prästäng naturreservat, som också ingår i EU:s nätverk Natura2000 med viktiga livsmiljöer som ska bevaras. Häverö Prästäng skyddades som naturreservat 1973. Det ursprungliga skyddsintresset för området är knutet till att delar av ängsmarkerna hör till de få områden i länet som långt in på 1900-talet bibehållit en ängshävd och ängspräglad flora. Artrikedomen i området är stor, särskilt på de hävdade ängarna.

Hela reservatet har historiskt ingått i ett ängsskifte som tillhört Häverö prästgård. Området har också ingått i ett så kallat lövängsbruk som pågått ända in på 1900-talet. Endast delar av reservatet utgörs idag av hävdad äng, i övrigt består det av betade lövrika marker, betade strandängar, löv- och barrblandskog samt hållmarkspartier.

Historiskt har ytor i reservatet som idag utgörs av trädbeklädda marker varit mycket öppnare och hävdats som ängs- och betesmarker. Man kan fortfarande se spår av hamlade träd i den slutna skogen. Delar av dessa marker ska nu restaureras inom LIFE-projektet.

Bastardsvärmare. Foto: Christina Fagergren

ÄNGENS MÅNGFALD

En kvadratmeter av en äng kan hysa 40–50 olika växtarter, som klöver, fibblor, mårar, blåklockor, vadd och orkidéer. Den rika floran gynnar i sin tur insekter av olika slag.

Landskapet i jordbruksbygder var förr fullt av blommande ängsmarker. De ängar som finns kvar är oftast resultat av aktiva naturvårdsåtgärder för att bevara platser med en rik ängsflora.

Nya marker ska stänglas för betesdjur. Betesdjuren håller markerna öppna och motverkar igenväxningen, vilket skapar goda förutsättningar för slätter- och betesgynnade arter. Exempel på några arter som vi hoppas gynna är olika arter av orkidéer, jungfrulin, majviva, solvända, gentianor, hällebräcka, månlåsbräken och pollinerare som till exempel bastardsvärmare, ängsnätfjäril och jungfrulinsfly.

Gamla och yngre ekar ska friställas för att ge dem rum att växa och bre ut sina kronor. Gamla ekar har ett särskilt värde i kulturlandskapet och den biologiska mångfalden. 100-tals arter av insekter, vedsvampar och lavar kan ha gamla ekar som sin livsmiljö. Yngre lövträd till exempel ask kommer hamlas. De är ett typiskt inslag i lövängen och bildar med tiden höga natur- och kulturvärden.

Ängarna i Häverö Prästäng kommer fortsätta slås, och i och med restaureringsinsatserna i området kommer den totala ängsarealen som sköts att utökas så småningom. Och arterna som finns i dagens ängsmarker kan sprida sig till nyrestaurerade områden i naturreservatet.

Majviva. Foto: Mattias Jansson

Vad ska göras?

I Häverö Prästäng ska cirka 9 hektar skog restaureras till hagmarker, lövängar och skogsbeten. Gamla ekar ska friställas och yngre lövträd ska hamlas. Nya betesstängsel ska sättas upp. Ljusälskande insekter och växter ska gynnas. Arbetet kommer ske med moderna skogsmaskiner och med motorsåg. Även insekter som är beroende av död ved kommer gynnas då flera så kallade faunadepåer med nedtagna träd kommer lämnas i området. Mycket av det som ska fällas kommer köras bort med skogsmaskiner för att göra området tillgängligt för betande djur.

Arbeten kommer ske succesivt under hela projektperioden, med början 2022 och avslut 2025. Utvalda områden som Länsstyrelsen ska restaurera har en historik som hävdad ängs- och hagmark. Det går fortfarande att se spår av dessa områden i skogen. Målet är att stärka den värdekärna av biologisk mångfald redan finns i området, främst i de hävdade ängsmarkerna, och gynna många av de arter som idag har svårt att klara sig i dagens landskap där markanvändningen har förändrats drastiskt under de senaste 50–100 åren. De betande djuren är nyckeln till att bevara och utveckla områdets naturvärden.

FAKTA OM HÄVERÖ PRÄSTÄNG

Skyddsform: naturreservat sedan 1973

Storlek: 48 hektar

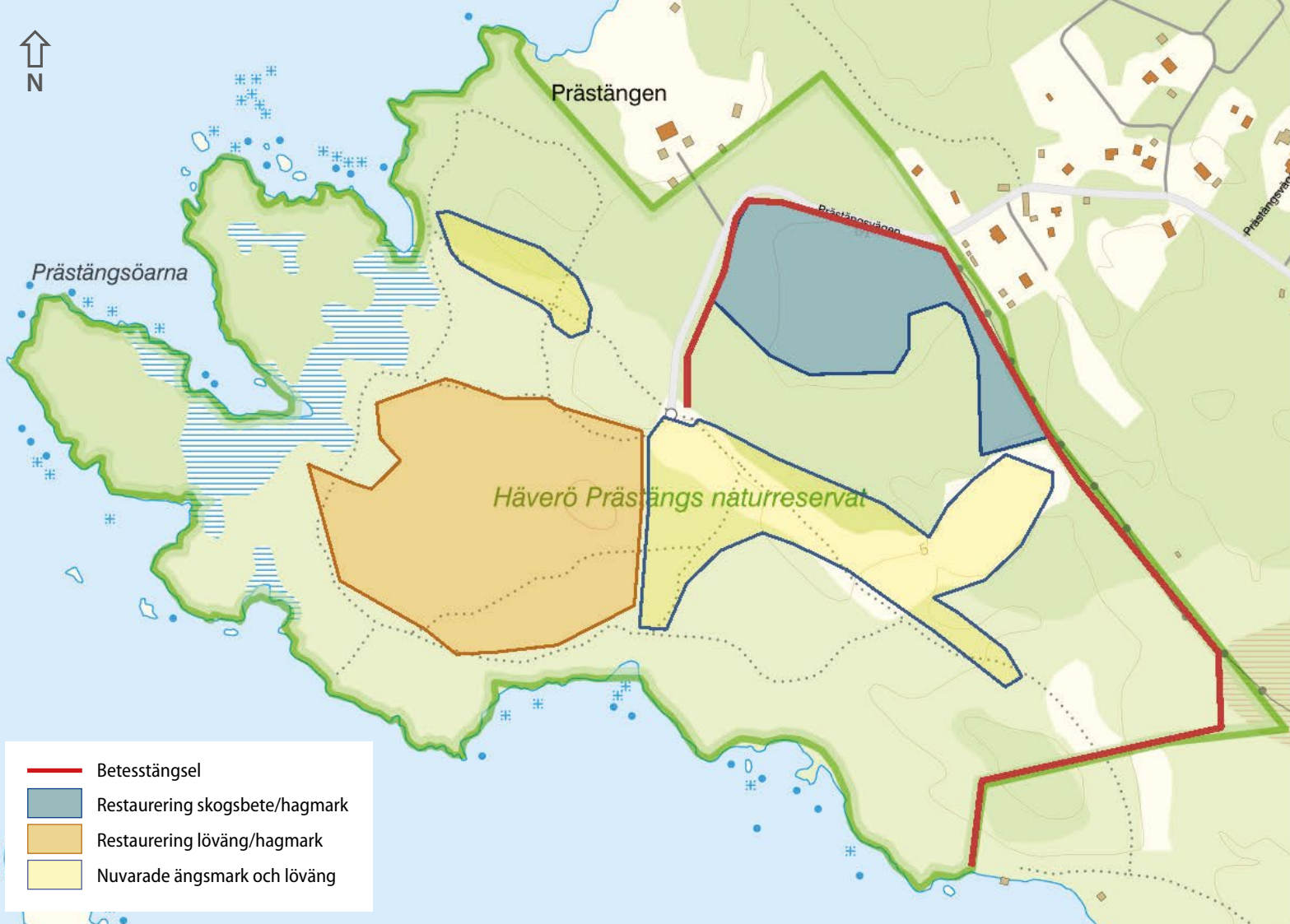
Karaktär: ängs- och betesmark, ädellövskog, kulturmiljö

Kommun: Norrtälje

Markägare: Häverö-Edebo-Singö församling

Förvaltare: Länsstyrelsen Stockholm

Övrigt: Natura 2000-område

Projektet Life RestoRED

Projektet Life RestoRED säkerställer att viktiga livsmiljöer för vilda växter och djur finns kvar även i framtiden. Målet med projektet är att återskapa livsmiljöer, sprida kunskap och erfarenheter, skapa förutsättningar på lång sikt och skapa gynnsamma förhållanden för växter, insekter och andra organismer kopplade till vårt biologiska kulturarv.

Länsstyrelser och Naturvårdsverket har fått projektmedel av EU för att restaurera värdefulla ängs- och betesmarker. Samtliga områden som ska restaureras ingår i Natura 2000 som är EU:s nätverk av skyddad natur. I projektet ingår bland annat åtgärder som att åtgärda igenväxt vegetation, skapa infrastruktur för bete och slåtter, skötsel av träd och buskar.

Häverö Prästäng är ett av projektområdena där Sverige har fått projektmedel från EU att återskapa värdefulla livsmiljöer för många av de arter som lever i vårt svenska kulturlandskap.

Utöver Häverö Prästäng kommer Länsstyrelsen också jobba i sju andra områden i Stockholms län. Dessa är:

Häverö Bergby naturreservat, Fifång naturreservat, Klubben, Sandemars naturreservat, Tullgarns naturreservat, Väsby hage naturreservat och Ängsö nationalpark.

Vill du veta mer om Life-projektet besök projektets webbplats: www.liferestored.se

Detta faktablad är producerad med ekonomiskt stöd från Europeiska unionens Life-program. Innehållet ansvarar projektet Life RestoRED för. Det återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens uppfattning.

Kontakt

Enheten för naturskötsel, Länsstyrelsen i Stockholms län

Tfn: 010-223 10 00 (vxl)

www.lansstyrelsen.se/stockholm

ISBN: 978-91-7937-183-8